

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Тетяна Пятничук,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання,
Інститут професійної освіти НАПН України,
<https://orcid.org/0000-0002-5607-2949>

Анотація. Професійна підготовка майбутніх спеціалістів, у тому числі робітників-будівельників, має ґрунтуватися на розроблених екоорієнтованих педагогічних технологіях. Досягненню позитивних результатів у екологічно спрямованому освітньому, виховному, загальнокультурному, практичному процесах розвитку особистості майбутнього будівельника сприятиме використання педагогами практико-орієнтованих методів і технологій навчання, зокрема: робота в малих групах, метод дискусії, круглий стіл, мозковий штурм, тренінг, майстер-клас, творчі завдання; проектна технологія, кейс-стаді, ІКТ-технологія тощо.

Ключові слова: професійна освіта, екологізація освіти, кваліфіковані робітники, екологічна культура, робітники будівельної галузі.

ECOLOGIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE WORKERS IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY

Tetiana Piatnychuk,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Researcher of the
Laboratories of Vocational Training Technologies,
Institute of Vocational Education of NAES of Ukraine

Abstract. Professional training of future specialists, including workers in the construction industry, should be based on developed eco-oriented pedagogical technologies. Achieving positive results in environmentally oriented educational, general cultural, practical processes of development of the future builder's personality will contribute to the use of teachers of practiceoriented teaching methods and technologies, including: work in small groups, discussion method, round table, brainstorming, training, master class, creative tasks; project technology, case studies, ICT technology, etc.

Keywords: vocational education, greening of education, skilled workers, ecological culture, workers in the construction industry.

Сьогодні вже загальновідомо, що екологічні проблеми набули глобального розміру і розв'язувати їх можна лише за умови оволодіння людьми наукою про довкілля, способами виживання, засобами запобігання та відновлення довкілля.

Науковці доводять, що всім нам, «мешканцям невеликої, прекрасної, але вкрай переобтяженої «плодами» людської діяльності планети, біосфера якої вже опинилася на останній межі, необхідно почати діяти. Мусимо активно рятувати природне середовище, зберігати й «ремонтувати» свій дім, що колись був чудовий, а нині почав розвалюватися з нашої вини» (Білявський, Фурдуй, & Костіков, 2005, с. 44). Слугувати вирішенню

цієї проблеми покликана сучасна екологія – «нова комплексна наука про виживання в довкіллі, завдання якої – «пізнання законів розвитку й функціонування біосфери як цілісної системи під впливом природних і, головне, антропогенних факторів, а також визначення шляхів ефективного співіснування техносфери й біосфери» (Білявський, Фурдуй, & Костіков, 2005, с. 46).

Сьогодні в наукових працях існує поняття «екологізація освіти» - вона спрямована на виховання людства, яке розуміє закони розвитку та існування природного середовища, відповідального за спричинення будь-яких збитків довкіллю; обумовлює якісні зміни, спрямовані на оптимізацію впливу суспільства на природу (Лук'янова, 2016, с. 108).

Екологізація освіти ставить завдання надати системі освіти екологічного спрямування, яке полягає в посиленні «екологічно світоглядних орієнтацій освіти, насиченні предметів питаннями екології, включення до змісту освіти результатів тих наукових досліджень, які пов'язані з регіонально-галузевою спеціалізацією, а також всебічній підготовці екологічно грамотних спеціалістів різного профілю» (Лук'янова, 2016, с. 111).

Погодимось з думкою науковців, що екологізація освіти дасть можливість:

- «розкривати сутність екологічних законів, спрямованих на виявлення взаємозв'язку екологічного і соціально-економічному розвитку;
- пояснювати події, які відбуваються в процесі забруднення навколишнього середовища та їх механізм впливу на здоров'я людей;
- обґрунтовувати доцільні заходи щодо упередження погіршення якості довкілля, що відбувається в процесі господарської діяльності людини;
- обґрунтовувати принципи гармонізації суспільства і природи, які визначають відповідні нормативи людської діяльності;
- обрати із ряду можливих варіантів фахової діяльності найбільш оптимальні з точки зору збереження довкілля і здоров'я людини» (Лук'янова, 2016, с. 108).

На думку дослідників, екологізація навчально-виховного процесу має ґрунтуватися на таких засадах: гармонізація взаємовідносин людини з природою можлива лише за умови усвідомлення необхідності і внутрішньої готовності здійснювати природовідповідну, ресурсозберігаючу діяльність на усіх етапах фахової діяльності; мотивація і потреба екологічного навчання мають сприяти змінам у змістовному і процесуальному; екологізація навчально-виховного процесу може бути реалізованою лише за умови існування системи екологічної освіти, яка спрямовує і координує цей процес (Лук'янова, 2016, с. 114).

Зазначимо, що весь навчально-виховний процес у закладі професійної освіти має бути спрямованим на екологічну освіту майбутніх кваліфікованих робітників. Під екологічною освітою науковці розуміють «безперервний процес навчання, виховання і розвитку, спрямований на формування

екологічної культури, екологічної відповідальності кожної людини нашої планети.

Професійна підготовка майбутніх спеціалістів, у тому числі робітників-будівельників, має ґрунтуватись на розроблених екоорієнтованих педагогічних технологіях, загальною метою цього проєктування є «актуалізація когнітивних здібностей учнів з екологічних питань, мотивування свідомого відношення до збереження довкілля, та закладання пріоритетів екологічної безпеки під час виконання майбутніми будівельниками професійної діяльності» (Кулалаєва, 2016).

Зазначимо, що будівельна галузь разом з іншими є такою, що спричиняє промислово-енергетичний розвиток, що у свою чергу призводить до катастрофічного поглинання природних ресурсів і продукування відходів. Ураховуючи зазначене, у професійній підготовці майбутніх робітників будівельної галузі має відбутися екологізація всіх предметів освітньої програми: зміст усіх предметів професійно-теоретичної підготовки має включати загально-екологічні та професійно-екологічні знання, а зміст професійно-практичної підготовки – передбачати формування екоорієнтованих способів здійснення професійної діяльності. Досягненню позитивних результатів у екологічно спрямованому освітньому, виховному, загальнокультурному, практичному процесах розвитку особистості майбутнього будівельника сприятиме використання педагогами практико-орієнтованих методів і технологій навчання, зокрема: робота в малих групах, метод дискусії, круглий стіл, мозковий штурм, тренінг, майстер-клас, творчі завдання; проєктна технологія, кейс-стаді, ІКТ-технологія тощо.

Список використаних джерел:

Білявський, Г. О., Фурдуй, Р. С., & Костіков, І. Ю. (2005). Основи екології: підручник. Київ: Либіль.

Заверуха, Н. М., Серебряков, В. В., & Скиба, Ю. А. (2006). Основи екології: навч. посібник. Київ: Каравела.

Кулалаєва, Н. В. (2016). Еко-орієнтовані педагогічні технології у підготовці майбутніх будівельників. *Екологічні засади збалансованого регіонального розвитку: матеріали Міжнар. науково-практ. конференції (Івано-Франківськ, Україна, 10-11 травня 2016 р.)*. Івано-Франківськ: Симфонія форте.

Лук'янова, Л. Б. (2016). Основи екології, методика екологізації фахових дисциплін: навчально-методичний посібник для викладачів. Київ: ДСК–Центр.